

Raadsinformatiebrief

De gemeenteraad van Albrandswaard

Uw brief van:	Ons kenmerk:	2024-053700
Uw kenmerk:	Contact:	N. Versteeg
Bijlage(n): 1	Doorkiesnummer:	010-5061711
	E-mailadres:	n.versteeg@albrandswaard.nl
	Datum:	18 juni 2024

Betreft: Evaluatie beleidsplan afval en grondstoffen 2019 - 2023

Geachte raadsleden,

Eind 2019 heeft uw raad ingestemd met het beleidsplan afval en grondstoffen 2019 – 2023. Nu 4 jaar later heeft het college dit beleidsplan extern laten evalueren. Dit is gedaan om na te gaan of het gestelde doel om de hoeveelheid restafval te verminderen en te streven naar een circulaire economie is behaald. We zijn op de goede weg en met deze raadsinformatiebrief willen wij u informeren over de uitkomsten van de evaluatie en hoe wij dit verder oppakken.

EVALUATIE AFVALBELEID

Zoals gesteld is uit de evaluatie is gebleken dat we op de goede weg zijn. Het belangrijkste doel om uit te komen op maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar is echter nog niet behaald. Dit komt mede door alle veranderingen in de afgelopen beleidsperiode. Met name de invoering van het betalen voor het restafval + PMD in 2022 vraagt vooral een gedragsverandering van inwoners. Zij hebben de tijd nodig om het ingezette beleid goed te leren kennen en hun gedrag daarop aan te passen. Met inachtneming van de uitkomsten en aanbevelingen van het adviesbureau, stellen wij voor om het bestaande beleidsplan nog 4 jaar voort te zetten. De aanbevelingen vindt u onder het kopje 'Vervolg en aanbevelingen'. In 2027 evalueren wij opnieuw om na te gaan of het beleidsplan afval en grondstoffen 2024-2027 ook dan nog aansluit op de behoefte van onze gemeente en haar inwoners.

KERNBOODSCHAP

Door het bestaande beleid voort te zetten met de aanbevelingen uit de evaluatie verwachten we:

- De gestelde doelen alsnog te kunnen behalen;
- Effectiever afval in te kunnen zamelen;
- De kosten voor de inzameling en daarmee de afvalstoffenheffing minder te laten stijgen in de komende jaren.

TOELICHTING

Doelstelling was om in 2023 uit te komen op maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar. We gaan de goede kant op maar zijn er nog niet. We zitten op dit moment op 111 kilo per inwoner na nascheiding (zie bijlage: scheidingsresultaten 2019-2023 na nascheiding). Het bestaande beleidsplan biedt de ruimte om alsnog onze doelstelling te behalen. Verdere uitwerking van het beleidsplan met de aanbevelingen uit de evaluatie zijn hiervoor nodig. Ook komt uit de evaluatie naar voren dat voortzetting van het beleid zal bijdragen aan de gewenste gedragsverandering.

Daarnaast is ook naar voren gekomen dat we nog aanpassingen en verbeteringen kunnen doen binnen het bestaande beleid. Deze verbeteringen zitten enerzijds in een efficiëntere bedrijfsvoering

van de NV BAR Afvalbeheer en anderzijds in betere voorlichting en service. Deze aandachtspunten zijn de afgelopen beleidsperiode nog onvoldoende opgepakt en geven voldoende basis om de bestaande wijze van afvalinzameling te verbeteren.

VERVOLG EN AANBEVELINGEN

Als vervolgstap delen we de uitkomsten van de evaluatie met de NV BAR Afvalbeheer. En geven we vanuit de gemeente opdracht aan NV BAR Afvalbeheer om de aanbevelingen en verbeteringen uit de evaluatie verder uit te werken. Wij verwachten dan concrete voorstellen met planning, financiële gevolgen en haalbaarheid. Aan de hand hiervan beoordelen we hoe en welke verbeteringen we in de tijd oppakken. Hierbij een opsomming van de nog uit te werken aanbevelingen:

1. Werk een communicatiecampagne uit met specifiek aandacht voor de afvalstromen die nog te veel in het PMD + restafval aanwezig zijn zoals GFT.
2. Stel een concreet plan van aanpak op om aan te geven op welke wijze het GFT en GFE beter gescheiden kan worden. Geef in dit voorstel extra aandacht aan de kwaliteit van GFE bij hoogbouw.
3. Onderzoek of de dekking van de verzamelcontainers voor glas en textiel voldoende is en waar verbeteringen mogelijk zijn. Onderzoek of er nog subsidies mogelijk zijn via Verpact (voormalig Nedvang) voor extra glasbakken. Neem deze afvalstromen specifiek op in de communicatiecampagne.
4. Het restafval bestaat voor ongeveer 5 – 8% uit luiers en incontinentiemateriaal. Houd de ontwikkelingen met betrekking tot de verwerkingscapaciteit in de gaten en werk een business case uit voor gescheiden inzameling van luierafval.
5. Laat een sorteeraanlyse uitvoeren op de grof huishoudelijk afvalstroom van het afvalaanbiedstation. Onderzoek welke mogelijkheden er zijn om via routing, bebording, instructie van personeel en communicatie op het aanbiedstation het afval beter te scheiden.
6. Stel een business case op in samenwerking met NV BAR-Afvalbeheer. Geef hierin aan wat de mogelijkheden zijn om de frequentie voor de inzameling van PMD + restafval te verlagen en breng hierbij de verwachte resultaten op gebied van afvalscheiding en verwachte kostenbesparing in kaart.
7. Stel een plan van aanpak op om te komen tot een meer efficiënte uitvoering van routes en manier van inzameling
8. Doe nader onderzoek bij andere vergelijkbare gemeenten of het verhogen van het variabele tarief een positieve invloed heeft op het scheidingsgedrag.

In bijlage 2 vindt u het volledige rapport en uitkomsten van de evaluatie.

Na het uitwerken van de voorstellen door de NV BAR Afvalbeheer kan beoordeeld worden of, en zo ja welke, financiële gevolgen hieraan verbonden zijn. Uiteraard informeren we u tussentijds over de verdere voortgang en op welke wijze we de verbeteringen doorvoeren. Uiteindelijk wordt in 2027 het beleid inclusief de uitgevoerde verbeteringen opnieuw geëvalueerd. Op basis daarvan kan dan beoordeeld of, en zo ja welke, vervolgstappen nodig zijn.

Gemeente Albrandswaard

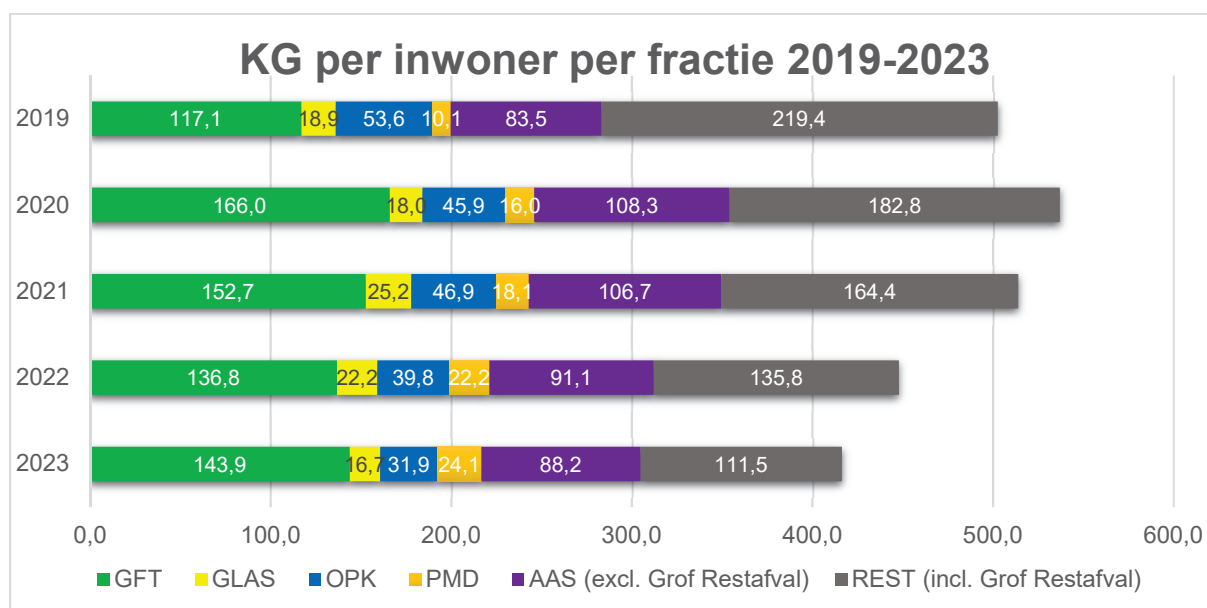
Met vriendelijke groet,
het college van de gemeente Albrandswaard,
de secretaris, de burgemeester,

drs. Florus van der Linden

drs. Jolanda de Witte

BIJLAGEN

Bijlage 1: Scheidingsresultaten 2019 – 2023 na nascheiding

Grafiek 1: hoeveelheid aangeboden huishoudelijk afval (in kilogrammen) per fractie per inwoner in de jaren 2019, 2020, 2021, 2022 en 2023, hierin staat GFT voor groente-, fruit- en tuinafval, OPK voor oud papier/karton, PMD voor plastic, metaal (zoals blikjes) en drinkpakken, AAS voor afvalaanbiedstation (inclusief textiel) en GHA voor grof huishoudelijk afval

Evaluatie

Beleidsplan afval en grondstoffen 2019 - 2023
Gemeente Albrandswaard

Inhoud

Aanleiding	3
Leeswijzer.....	3
1. Huidig beleid	4
1.1 Landelijke kaders.....	5
1.2 Ambitie en uitgangspunten beleidsplan	5
1.3 Huidig inzamelsysteem	6
1.4 Afvalaanbiedstation en grof huishoudelijk afval	6
2. Evaluatie afgelopen periode	7
2.1 Milieu	7
2.2 Service	11
2.3 Kosten	12
2.4 Conclusie evaluatie	13
3. Voorstellen voor verbetering.....	16
3.1 Milieu	16
3.2 Service.....	17
3.3 Financieel	18
3.4 Conclusie algemeen voorstellen	18

Versie def

Evaluatie beleidsplan afval en grondstoffen

Datum: 11.04.2024

Aanleiding

Afval scheiden om deze opnieuw als grondstoffen te kunnen gebruiken, is al jaren een bekend thema. De lineaire economie is aan het veranderen in een circulaire economie. De Nederlandse overheid zet breed in op een ombuiging naar een volledig circulaire economie in 2050. Gemeenten onderschrijven deze ambitie om zoveel mogelijk circulair te zijn door de ondertekening van het Grondstoffenakkoord in 2017 ¹. Elke gemeente geeft zelf invulling aan deze ambitie en ontwikkeling. De gemeente Albrandswaard wil hier ook aan bijdragen.

Eind 2019 is door de gemeenteraad van de gemeente Albrandswaard het besluit genomen om een akkoord te geven op het beleidsplan afval en grondstoffen 2019-2023. De gemeenteraad heeft gekozen voor een aantal maatregelen om de hoeveelheid restafval te verminderen en te streven naar een circulaire economie.

In het beleidsplan afval en grondstoffen 2019-2023 zijn doelstellingen geformuleerd en ambities uitgesproken. Er zijn 4 jaar verstreken na het nemen van het besluit in de gemeenteraad en is het tijd om het beleid te evalueren en daar waar mogelijk te verbeteren. In deze evaluatie wordt niet alleen gekeken naar de voorgaande jaren. In deze evaluatie wordt ook vooruit gekeken hoe de afvalscheiding en de circulaire economie in Albrandswaard nog verder kan verbeteren.

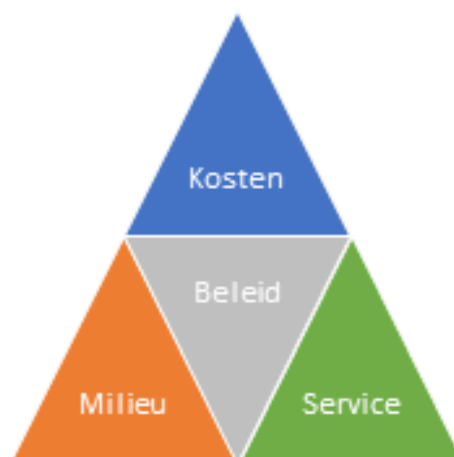
Leeswijzer

Deze evaluatie is opgesteld volgens het principe van de afvaldriehoek. De afvaldriehoek is een model dat in de afvalsector wordt gebruikt om de beïnvloedbare aspecten aan te geven van het afvalbeleid; service, milieu en kosten. De gemeente voert op al deze aspecten regie. De afvaldriehoek is een evenwicht tussen de wensen van de bewoners, het milieurendement en de financiële middelen.²

In hoofdstuk 1 is de beschrijving van het huidige beleid met daarin de landelijke kaders en de ambities en uitgangspunten van het huidige beleid.

In hoofdstuk 2 is de evaluatie van de resultaten van het huidige beleid. De evaluatie volgt hierbij de afvaldriehoek.

In hoofdstuk 3 zijn verbeteringen en aanbevelingen aangegeven. Hierbij is aandacht gegeven aan specifieke afvalstromen en flankerend beleid.

Figuur 1: afvaldriehoek

¹ Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/nederland-circulair-in-2050>

² Bron: [VNG.nl/artikelen](https://vng.nl/artikelen)

1. Huidig beleid

Vanaf 2019 is in de gemeente Albrandswaard het beleidsplan afval en grondstoffen 2019-2023 van kracht. Bij de keuze voor het nieuwe beleidsplan is destijds een aantal varianten uitgewerkt en aan de gemeenteraad voorgelegd.

Om bewoners te stimuleren hun afval beter te scheiden zijn er twee soorten prikkels; de service prikkel en de financiële prikkel.

De service prikkel gaat uit van het gemak waarmee je je afval en grondstoffen gescheiden kunt aanbieden. Uitgangspunt is hoe makkelijker het is om iets aan te bieden, des te eerder mensen geneigd zijn om dit te doen. Concreet betekent dit een hoge service op grondstoffen en lagere service op restafval.

De financiële prikkel gaat uit van het betalen voor afval. Dus hoe beter je je afval scheidt, des te minder je betaalt en daarom het variabele tarief.

Deze prikkels kun je combineren in verschillende varianten en voor de keuze van het beleidsplan afval en grondstoffen 2019-2023 zijn deze in 4 varianten uitgewerkt.

0. Handhaven van de huidige situatie
1. Service op het restafval en een vast tarief van de afvalstoffenheffing
2. Service op restafval en een variabel tarief van de afvalstoffenheffing
3. Service op grondstoffen en een vast tarief van de afvalstoffenheffing
4. Service op grondstoffen en een variabel tarief van de afvalstoffenheffing

De gemeenteraad heeft het besluit genomen om variant 2 verder uit te werken en middels de maatregelen uit deze variant de doelstellingen en ambities van de gemeente Albrandswaard te realiseren.

Concreet zijn de maatregelen uit het beleidsplan afval en grondstoffen 2019-2023 hieronder samengevat.³

Maatregelen

- Nascheiding van PMD vanaf 2020
- Laagbouw: huis-aan-huis inzameling van oud papier bij alle huishoudens
- Laagbouw: gechipte minicontainers inzameling aan huis restafval
- Hoogbouw: maatwerk verzamelcontainers voor hoogbouw
- Bewoners betalen voor het restafval dat zij aanbieden
- Ondersteuning door communicatie, educatie en handhaving

³ Bron: Beleidsplan afval en grondstoffen 2019-2023 Albrandswaard

1.1 Landelijke kaders

De Nederlandse overheid gelooft dat de transitie naar een circulaire economie essentieel is voor de concurrentiepositie van Nederland. Om deze transitie te bevorderen is het programma Circulaire Economie opgesteld. Dit programma heeft tot doel om in Nederland nog vóór 2050 een circulaire economie te realiseren. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG). Hierin worden actielijnen beschreven waarmee in Nederland de circulaire economie wordt bereikt.

Specifiek voor huishoudelijk afval geldt het uitvoeringsprogramma VANG-Huishoudelijk afval (VANG-HHA). In februari 2022 vond een herijking van VANG-HHA plaats waarbij is teruggeblikt op de voorgaande periode. Daarbij is geconcludeerd dat de ambitie om in 2020 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner te realiseren niet is gehaald. Gemeenten hebben wel flinke stappen gezet.

- In de periode 2015-2020 daalde in Nederland de gemiddelde hoeveelheid restafval van 240 kg (per inwoner per jaar) naar 180 kg.
- In 2020 behaalden 31% van de gemeenten 75% afvalscheiding, tegenover 7% in 2015.
- Ruim 15% van de gemeenten hadden minder dan 100 kg restafval per inwoner.

Er zijn landelijk dus grote stappen gezet. Maar door de enorme impuls die afvalscheiding heeft gekregen, is de kwaliteit van bepaalde deelstromen onder druk komen te staan. Voor de periode 2021-2025 richt het landelijke uitvoeringsprogramma zich op twee belangrijke aspecten; het nog beter scheiden van het restafval en het verbeteren van de kwaliteit van de deelstromen.

De genoemde doelstellingen zijn nu nog 'ambities' en geen verplichting. Echter, wanneer de resultaten achterblijven, kan de overheid sturende middelen inzetten.

1.2 Ambitie en uitgangspunten beleidsplan

In het beleidsplan afval en grondstoffen 2019 -2023 is door de gemeente Albrandswaard de volgende ambitie vastgesteld:

*Zoveel mogelijk grondstoffen
gescheiden inzamelen en zo weinig
mogelijk restafval (minder dan 100 kg)
per persoon per jaar*

Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- *samen optrekken met Barendrecht en Ridderkerk;*
- *inzet op nascheiding van het PMD;*
- *bronscheiding van glas, textiel, oud papier en karton en gft;*
- *inzet van communicatie op twee hoofdthema's:*
 - *gericht op noodzakelijke verandering van de afvalinzameling*
 - *gericht op gedragsverandering van alle inwoners*

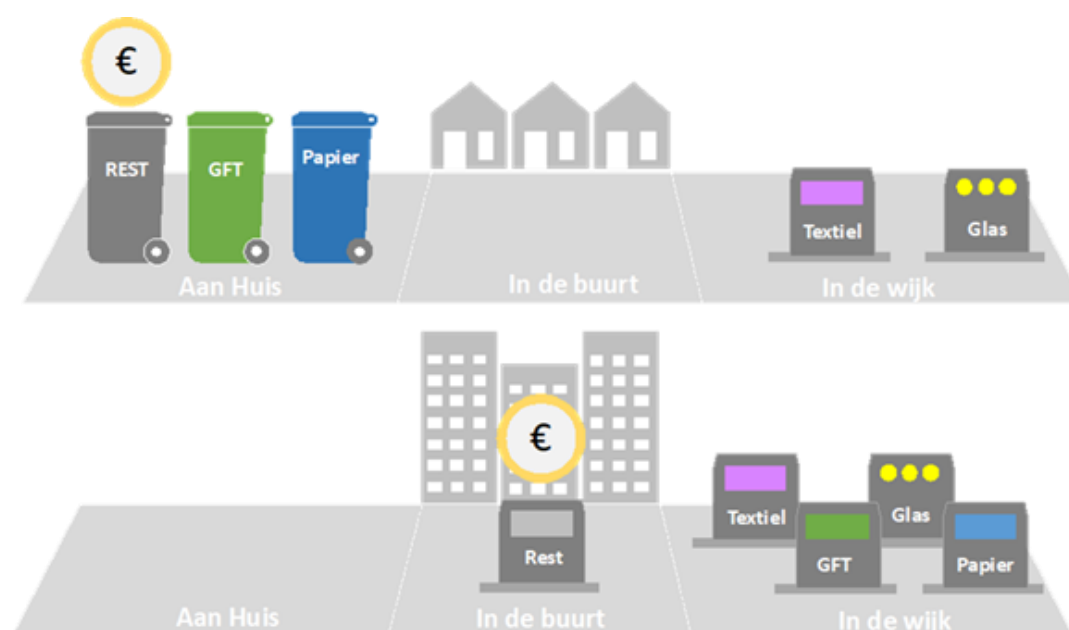
1.3 Huidig inzamelsysteem

Het huidige inzamelsysteem van de gemeente Albrandswaard ziet er als volgt uit.

Bij de laagbouw wordt iedere twee weken PMD in combinatie met restafval (PMD + restafval) en iedere twee weken het GFT (Groente, Fruit en Tuinafval) ingezameld. Het oud papier wordt eenmaal per vier weken aan huis ingezameld met minicontainers.

Voor de hoogbouw zijn er ondergrondse verzamelcontainers voor PMD + restafval. Bij alle hoogbouw locaties wordt GFE⁴ in bovengrondse GFE cocons ingezameld. Voor papier kan de hoogbouw gebruik maken van verzamelcontainers voor papier.

Alle inwoners van Albrandswaard maken gebruik van verzamelcontainers voor glas en textiel. Huishoudelijk afval dat niet in een mini of verzamelcontainer past, kan naar het afvalaanbiedstation worden gebracht.

Figuur 2: schematische weergave inzameling Albrandswaard

1.4 Afvalaanbiedstation en grof huishoudelijk afval

Grof huishoudelijk afval kan van maandag tot en met zaterdag naar het afvalaanbiedstation worden gebracht. Daarnaast wordt grof huishoudelijk afval aan huis opgehaald tegen vergoeding en op afspraak.

De toegang tot het afvalaanbiedstation wordt geregeld middels een slagboom die alleen met een geautoriseerde afvalpas te openen is. Het aantal bezoeken is onbeperkt. Door de afvalpas wordt oneigenlijk gebruik van het afvalaanbiedstation door bijvoorbeeld bedrijven tegengegaan.

⁴ Bij hoogbouw spreken we van GFE (Groente, Fruit en Etensresten) ipv GFT (Groente, Fruit en Tuinafval). De formele nieuwe naam volgens Europese regelgeving is bio-afval. In deze evaluatie blijven we de bekende afkortingen GFT en GFE gebruiken.

2. Evaluatie afgelopen periode

Hieronder worden aan de hand van de afvaldriehoek de resultaten van de afgelopen periode geëvalueerd.

2.1 Milieu

In deze categorie vallen alle zaken die te maken hebben met de kwaliteit en de kwantiteit van de ingezamelde afval- en grondstofstromen.

Kwaliteit

Het is belangrijk dat de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen goed is. Als de ingezamelde grondstoffen niet van goede kwaliteit zijn, kunnen ze niet worden hergebruikt. De Nederlandse overheid heeft ook voor de komende jaren de focus kwaliteit van grondstoffen.

Een risico bij de invoering van een variabel tarief is dat bewoners meer restafval via niet betaalde grondstofstromen proberen te ontdoen. De invoering van het variabele tarief in Albrandswaard heeft niet geleid tot een daling van de kwaliteit van de grondstoffen. PMD is een van de grondstofstromen waarbij in geval van bronscheiding landelijk veel te doen is over de kwaliteit. Doordat de gemeente Albrandswaard de keuze heeft gemaakt om het PMD via nascheiding te scheiden, is deze discussie niet aan de orde. Het PMD wordt immers tezamen met het restafval ingezameld, dan gesorteerd en dan pas verder gescheiden.

Van de grondstofstromen GFT/GFE zijn geen specifieke sorteeranalyses of kwaliteitscontroles beschikbaar. De aangeleverde grondstoffen worden bij aankomst door de verwerker gecontroleerd op stoffen en vervuiling. Er is nauwelijks sprake van afgekeurde vrachten. Hieruit kan worden geconcludeerd dat ook de kwaliteit van het GFT voldoet aan de kwaliteitsnormen van de verwerkers. Bij de inzameling van GFE bij hoogbouw is vaak wel nog relatief veel plastic aanwezig. De medewerkers van de inzameling controleren de containers voor belading visueel.

Voor het behouden van de kwaliteit voor het papier en karton zijn de ruime inwerpopeningen van de verzamelcontainers voor oud papier en karton vervangen door een smallere sleuf. Door deze sleuf is de inworp van ander afval dan oud papier en karton veel lastiger. Deze maatregel heeft geleid tot een verbetering van de kwaliteit van het ingezamelde papier en karton via de verzamelcontainers.

Kwantiteit

Ingezameld PMD + restafval

Een van de voornaamste doelstellingen van het beleid afval en grondstoffen 2019-2023 is het terugdringen van de hoeveelheid restafval en aansluiting vinden bij de landelijke doelstelling van 100 kilogram restafval per inwoner per jaar. Restafval is hierbij gedefinieerd als al het niet-recyclebare afval, inclusief het ongescheiden grof huishoudelijk afval dat gehaald en gebracht is. In onderstaande tabel is het verloop van de hoeveelheid restafval aangegeven. Voor 2023 zijn de cijfers nog niet volledig bekend en is een inschatting gegeven op basis van extrapolatie van de tot nu toe bekende cijfers.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de hoeveelheid restafval over de afgelopen jaren weergegeven.

Een toelichting op de onderstaande tabel. In het bovenste deel is aangegeven hoeveel PMD en restafval is ingezameld. Vanaf 2020 wordt de fractie PMD + restafval als een gezamenlijke fractie ingezameld en daarna bij de sorteerinstallatie gesorteerd. De eerste regel in de tabel laat zien wat door bewoners wordt ingezameld via de PMD + restafval container. Daaronder staat de hoeveelheid PMD die gesorteerd wordt en de overige componenten die uit het restafval wordt gehaald.

In het onderste deel van de tabel staat de uitsplitsing van het grof huishoudelijk afval. De bovenste regel is het grof huishoudelijk afval dat via de route wordt ingezameld en de onderste regel het grof huishoudelijk afval via het afval aanbiedstation (AAS)

Versie def

Evaluatie beleidsplan afval en grondstoffen

Datum: 11.04.2024

Jaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PMD + restafval	206	203	226	221	176	166
PMD	-9	-10	-23	-27	-22	-24
Overig nascheiding	0	0	-54	-57	-45	-54
Fijn rest totaal	196	193	150	137	109	88
Fijn rest	196	193	150	137	109	88
Grof route	0	0	0	0	2	3
Grof AAS	21	23	29	23	20	20
Totaal restafval	217	217	179	160	131	111

Tabel 1: Ingezelde hoeveelheden (kilogram, per inwoner, per jaar)

Met betrekking tot de inzameling van restafval zijn er twee maatregelen in het beleidsplan afval en grondstoffen 2019 – 2023 opgenomen:

1. Invoering van de nascheiding van het PMD per 1 januari 2020
2. Invoering van het variabele tarief in per 1 januari 2022

1. Nascheiding PMD

Een belangrijke maatregel uit het beleidsplan afval en grondstoffen is de keuze om over te gaan op nascheiding voor het PMD en hiermee de bronscheiding van het PMD volledig af te schaffen. Daarom wordt vanaf 2020 de fractie PMD + restafval ingezameld en verwerkt in de sorteerinstallatie van Omrin.

In de sorteerinstallatie van Omrin wordt eerst het PMD uit het restafval gehaald. In 2020 was dat 23 kg PMD. Daarna wordt uit het restafval nog een deel hergebruikt als biomassa. Dat was in 2020 54 kg en wordt in tabel 1 omschreven als “overige nascheiding”. Wat dan nog overblijft, is restafval en wordt als restafval verbrand. Dat was in 2020 nog 150 kg per persoon per jaar.

De daling die vanaf 2020 is te zien op de hoeveelheid fijn restafval komt dus door de inzet van de nascheiding van het restafval.

2. Invoering variabele tarief

Vanaf 2022 is het variabele tarief ingevoerd in de gemeente Albrandswaard. Deze maatregel heeft geleid tot een extra daling van de hoeveelheid restafval met 45 kg per inwoner per jaar. Hier is duidelijk te zien dat door de inwoners van Albrandswaard minder afval is aangeboden. Er is een daling van 221 kg ingezameld afval PMD + restafval naar 176 kg PMD + restafval.

De prognose van 2023 laat zien dat er nog een verdere daling is van de hoeveelheid restafval. Deze daling komt door de betere technieken van de nascheiding en niet door het aanbodgedrag van de inwoners. De ingezamelde hoeveelheid PMD + restafval is namelijk gelijk in 2023 als in 2022.

Versie def

Evaluatie beleidsplan afval en grondstoffen

Datum: 11.04.2024

In het beleidsplan afval en grondstoffen 2019 – 2023 zijn diverse maatregelen benoemd die noodzakelijk zijn geweest voor de invoering van het variabele tarief. Dit zijn maatregelen als het chippen van alle minicontainers voor de huis aan huis inzameling, de registratie en de afsluiting van alle verzamelcontainers voor PMD + restafval. Al deze werkzaamheden zijn in 2021 succesvol afgerond.

GFT en oud papier en karton

In onderstaande tabel staan de hoeveelheden GFT en oud papier en karton die gescheiden als grondstof zijn ingezameld. Ook hier geldt weer dat de cijfers van 2023 gebaseerd zijn op een prognose.

Jaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
GFT/GFE	86	85	96	91	84	85
Oud papier en karton	48	51	46	46	36	29

Tabel 2: Apart ingezamelde grondstoffen

GFT

Ondanks alle maatregelen die er genomen zijn, is er geen structurele vermindering van het GFT. De hoeveelheid ingezameld GFT/GFE is min of meer gelijk gebleven. In het beleidsplan afval en grondstoffen 2019 – 2023 zijn geen specifieke maatregelen genomen rondom GFT, behalve het plaatsen van voorzieningen bij hoogbouw voor GFE. Deze maatregel heeft niet geleid tot de inzameling van meer GFE (invoering 2022).

Uit de sorteeranalyse van het restafval blijkt ook duidelijk dat er nog teveel GFT/GFE in het PMD + restafval aanwezig is. Zie hierna ook onder paragraaf Samenstelling restafval.

Oud papier en karton

Bij het invoeren van het variabele tarief zijn alle laagbouw woningen voorzien van een mini container voor de inzameling aan huis. De hoogbouw locaties kunnen gebruik maken van een verzamelcontainer. Deze containers zijn afgesloten en alleen met een pas te openen. Door deze afsluiting is het gebruik van de containers voor bedrijfsmatig papier en karton afgenomen.

In het beleidsplan afval en grondstoffen 2019 – 2023 is de invoering van de ja-ja sticker niet als specifieke maatregel genoemd. Bij een ja-ja sticker wordt er geen ongeadresseerd reclame drukwerk huis aan huis bezorgd, tenzij een bewoner daar specifiek toestemming voor geeft door middel van een ja-ja sticker. De gemeente Albrandswaard heeft deze maatregel ingevoerd eind 2021.

De hoeveelheid oud papier en karton is van 2018 tot 2022 met 12 kg afgenomen. Ondanks de invoering van het variabele tarief per 2022, waardoor de verwachting is dat er meer oud papier en karton gescheiden wordt aangeleverd, is er een daling van 10 kg per persoon per jaar. De daling van de hoeveelheid oud papier en karton in 2022 is o.a. een gevolg van het afsluiten van de containers waardoor er geen bedrijfsmatig papier meer kan worden gestort. Verder speelt mee de invoering van de ja-ja sticker en de landelijke trend van de afgelopen 10 jaar dat er steeds minder papier wordt ingezameld.⁵

⁵ Bron: www.cbs.nl

Samenstelling restafval

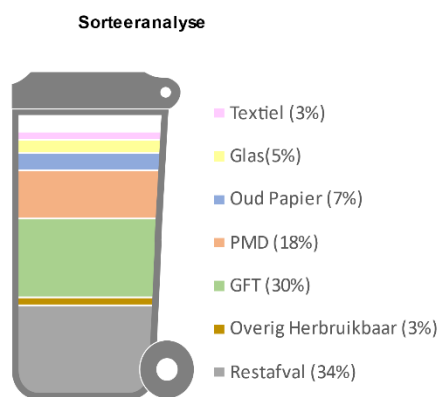
Zoals bijna ieder jaar is ook medio 2022 het ingezamelde PMD + restafval geanalyseerd. Door deze analyse wordt op basis van representatieve monsters de samenstelling van het restafval bepaald.

De samenstelling van het restafval geeft aan wat er nog aan bruikbare grondstoffen aanwezig is in het restafval. Op basis hiervan kunnen verbetervoorstellen worden opgesteld.

Er zijn twee afbeeldingen van de sorteeraanlyse⁶.

Figuur 3 geeft de inhoud van de restafval container aan op basis van het gewichtpercentage. Het is duidelijk dat GFT met een gewichtsaandeel van 30% de belangrijkste herbruikbare grondstof is die nog in het restafval aanwezig is.

In tabel 3 is aangegeven hoeveel kg de inhoud van de restafvalcontainer is per persoon per jaar. Dat betekent dat er nog gemiddeld 58 kg GFT per persoon per jaar als restafval wordt aangeboden wat herbruikbaar GFT is. Daarnaast is er nog een verbetering mogelijk voor het papier (14 kg), glas (9 kg) en textiel (6 kg).

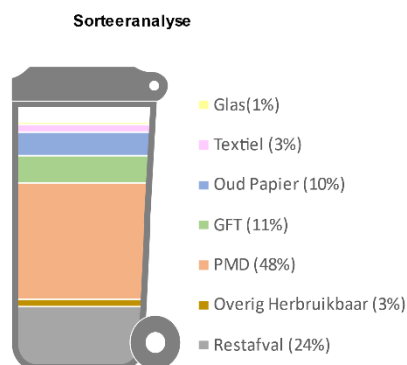
Hoeveelheid in kg per persoon per jaar	
GFT	58 kg
Papier	14 kg
PMD	35 kg
Luiers	6 kg
Glas	9 kg
Textiel	6 kg

Figuur 3: Samenstelling restafval op basis van gewicht

Tabel 3: kg grondstof in restafval

⁶ Bron: Eureco sorteerrapportage Albrandswaard 2022

In figuur 4 is de sorteeraanlyse weergegeven met de indeling op basis van volume. Hierin is te zien dat bijna de helft van het PMD + restafval in volume bestaat uit PMD, namelijk 48%.

Figuur 4: Samenstelling restafval op basis van volume

2.2 Service

Onder de pijler service van de afvaldriehoek wordt de service van de dienstverlening in het algemeen verstaan. De service is de manier waarop wordt ingezameld en het aantal keer dat wordt ingezameld.

Afvalinzameling

De gemeente Albrandswaard heeft de afvalinzameling samen met de gemeente Barendrecht en Ridderkerk ondergebracht bij BAR-Afvalbeheer. De lijnen tussen de gemeente en BAR-Afvalbeheer zijn kort en helder.

Wat betreft inzamelfrequentie en inzamelmiddelen is er ten opzichte van de periode voor 2019 weinig veranderd. Op enkele locaties zijn nieuwe voorzieningen geplaatst. Daarnaast zijn de restafvalcontainers vervangen en voorzien van een registratiechip. De hoogbouwlocaties zijn voorzien van een mogelijkheid om GFE gescheiden aan te bieden.

De PMD verzamelcontainers zijn verwijderd in verband met de invoering van de nascheiding van het PMD via het restafval.

De papierinzameling is volledig overgegaan naar BAR-Afvalbeheer en wordt niet meer via vrijwilligers van verenigingen uitgevoerd. De verenigingen hebben hiervoor via een afbouwregeling een financiële compensatie ontvangen. Alle laagbouwwoningen hebben de beschikking over een minicontainer voor de inzameling van oud papier en karton.

De meeste veranderingen hebben vooral 'achter de schermen' plaats gevonden. Zo is een containermanagementsysteem (CMS) in gebruik genomen waarmee het aantal aanbiedingen restafval kan worden geregistreerd.

Gebruikers van verzamelcontainers hebben wellicht moeten wennen aan het gebruik van de afvalpas om de container te openen. Daarentegen maakt een toegangssysteem het mogelijk oneigenlijk gebruik van verzamelcontainers tegen te gaan zodat de containers beter beschikbaar zijn voor de beoogde gebruikers. Daarbij zijn er ook extra verzamelcontainers geplaatst.

Versie def

Evaluatie beleidsplan afval en grondstoffen
Datum: 11.04.2024

2.3 Kosten

Deze pijler van de afvaldriehoek omvat alle financiële aspecten die betrekking hebben op de afvalinzameling.

Afvalbeheerkosten

De afgelopen jaren zijn de afvalbeheerkosten fors gestegen. Dit is een landelijke trend. Uit onderzoek van Rijkswaterstaat blijkt dat de gemiddelde afvalstoffenheffing in 2021 steeg met 8,8%. Ook in 2020 en 2019 steeg de afvalstoffenheffing met respectievelijk 8,0- en 5,1%⁷.

In 2021 betaalde een gemiddeld éénpersoonshuishouden (bij volledige kostendekking) in Nederland ongeveer € 251,-. Een meerpersoonshuishouden betaalde € 319,-. De afvalstoffenheffing in Nederland is in 2024 € 344,- per huishouden gemiddeld⁸.

In Albrandswaard bestaat de afvalstoffenheffing uit een vast tarief en een variabel tarief. Het vaste tarief is afhankelijk van het aantal personen in het huishouden. In 2023 betalen eenpersoonshuishoudens € 243,- per jaar, tweepersoonshuishoudens betalen € 315,- per jaar en meerpersoonshuishoudens € 333,- per jaar. Daarnaast betalen de inwoners per keer dat de container wordt aangeboden of gebruik gemaakt wordt van de verzamelcontainer. Voor een containeraanbieding betaalt men € 4,60 per container en voor het gebruik van een verzamelcontainer een bedrag van € 1,15 per klepopening.

Per jaar is een gemiddeld huishouden op basis van het aantal aanbiedingen en klepopeningen (zie volgende paragraaf) een bedrag kwijt van € 94,- voor laagbouw en € 81,- voor hoogbouw aan variabele kosten.

Aanbiedgedrag

Vanaf 2022 is het variabele tarief ingevoerd en zijn de aanbiedingen van containers en klepopeningen bijgehouden. De cijfers van 2023 zijn een aanname op basis van extrapolatie van de gegevens tot en met september.

	Aanbiedingen PMD + restafval per jaar minicontainers	Aanbiedingen PMD + restafval per jaar ondergronds
2022	20,40	70,52
2023	20,82	62,65

Tabel 3: aantal aanbiedingen PMD + restafval

Iedere laagbouwwoning heeft 26 maal per jaar de mogelijkheid om de container voor PMD + restafval aan te bieden. Bij gemeenten waar geen variabel tarief van toepassing is, is een aanbodpercentage van ongeveer 90% gebruikelijk (tussen 23 en 24 aanbiedingen per jaar).

Bij gemeenten met een variabel tarief zonder nascheiding wordt een container tussen de 6 en 12 keer per jaar aangeboden afhankelijk van andere maatregelen en de tariefstelling.

⁷ Bron: Afvalstoffenheffing 2021, Rijkswaterstaat

⁸ Bron: Afvalgids Atlas 2024

Versie def

Evaluatie beleidsplan afval en grondstoffen

Datum: 11.04.2024

2.4 Conclusie evaluatie

Het huidige systeem met het variabele tarief is feitelijk nog maar kort ingevoerd. De inwoners van de gemeente Albrandswaard zijn net aan het wennen aan deze wijze van inzameling en het scheiden van afval en grondstoffen. Nieuwe maatregelen en systemen hebben tijd nodig en het is niet aan te bevelen om op korte termijn grote verandering in het huidige systeem door te voeren.

De resultaten van de invoering van het grondstoffenplan voldoen aan de verwachting maar kunnen op aspecten nog worden verbeterd.

Algemene conclusie

Doorgaan met het ingezette beleid en binnen deze kaders optimaliseren. Gezien alle veranderingen in het beleid die de afgelopen periode zijn ingevoerd, is het aan te raden om dit voor de komende jaren te handhaven en te optimaliseren. Een nieuwe manier van inzamelen is niet alleen een nieuwe techniek, maar vooral ook een gedragsverandering van inwoners. De inwoners van Albrandswaard hebben de tijd nodig om het ingezette beleid optimaal te leren kennen en hun gedrag daarop aan te passen.

Het is aan te bevelen om na 3 of 4 jaar wederom het systeem inclusief de doorgevoerde optimalisaties opnieuw te evalueren.

Aan de hand van de afvaldriehoek milieu, service en kosten de overige conclusies van de evaluatie.

Milieu

Met de introductie van de maatregelen uit het beleidsplan afval en grondstoffen 2019 - 2023 zijn aansprekende milieuresultaten geboekt. Een daling van in totaal 100 kg restafval per inwoner is een prestatie om trots op te zijn. Hieronder een samenvatting van de in het plan genoemde maatregelen en de bereikte resultaten.

- **Nascheiding van PMD vanaf 2020**

De nascheiding is ingevoerd vanaf 2020 conform de planning. Als resultaat is er in 2022 35 kg PMD per persoon uit het restafval gehaald. Door de nascheiding is in 2022 ook 57 kg GFT uit het restafval gehaald die ook tellen als gescheiden afval en niet als restafval.

Conclusie: deze maatregel is succesvol ingevoerd. In 2018 is er via bronscheiding 9 kg PMD ingezameld, na invoering van nascheiding 35 kg.

Er bestaat een risico dat de regelgeving over biomassa verandert. Daardoor kan het zijn dat in de toekomst deze 57 kg niet meer meetellen als biomassa maar weer meetellen met de hoeveelheid restafval.

- **Laagbouw: huis aan huis inzameling van oud papier bij alle huishoudens**

De inzameling van het oud papier bij laagbouw is eenmaal per 4 weken via mini containers. De hoeveelheid ingezameld papier is gedaald in 2022 met 12 kg in vergelijking met 2018. Sorteeraanalyse van het PMD + restafval laat zien dat er nog 14 kg herbruikbaar papier in het restafval aanwezig is.

Versie def

Evaluatie beleidsplan afval en grondstoffen

Datum: 11.04.2024

Daarnaast zijn er toegangscontrole systemen op de verzamelcontainers geplaatst waardoor er een afname is van bedrijfsmatig afval en zijn de openingen van de containers aangepast waardoor er minder risico is op vervuiling van het papier.

Aanvullend aan deze maatregel is de ja-ja sticker ingevoerd waardoor er minder papier wordt bezorgd en dus ook minder papier wordt ingezameld.

Conclusie: door de set aan maatregelen die er zijn genomen met betrekking tot papier (inclusief nog niet eerder genoemde algemene communicatie omtrent papier en afvalinzameling in het algemeen) is het niet mogelijk om de effecten exact aan een maatregel toe te wijzen. Er is in 2022 36 kg oud papier gescheiden ingezameld en er is nog 14 kg papier in het PMD + restafval aanwezig en dat is 28% van het oud papier. Dit kan nog verbeterd worden.

- **Laagbouw: gechipte minicontainers voor inzameling huis aan huis voor PMD + restafval**

Bij de laagbouw zijn ten behoeve van de registratie voor het variabele tarief gechipte containers geplaatst.

Conclusie: deze maatregel is ingevoerd conform plan en planning.

- **Hoogbouw: maatwerk verzamelcontainers voor hoogbouw**

Bij hoogbouw locaties zijn de bestaande verzamelcontainers voor alle stromen voorzien van toegangsregistratie met uitzondering van twee locaties waar veel ouderen wonen. Hier zijn in overleg met de bewoners aangepaste voorzieningen geplaatst. Op alle overige locaties waar nog geen voorzieningen waren, zijn deze voor GFT of GFE geplaatst.

Conclusie: deze maatregel is ingevoerd conform plan en planning.

- **Bewoners betalen voor het restafval dat zij aanbieden**

Bewoners betalen per keer dat zij de combinatie PMD + restafval aanbieden. Voor de bewoners uit de laagbouw middels een minicontainer en voor de hoogbouw middels de verzamelcontainers.

Conclusie: de invoering van het variabele tarief laat zien dat er een daling is van het aanbod van het afval (van 221 kg naar 176 kg) en dat hierdoor er een daling is van de hoeveelheid restafval. Het aantal keren dat de mini container wordt aangeboden is door de gecombineerde inzameling van PMD + restafval in vergelijking met andere vergelijkbare gemeenten aan de hoge kant.

- **Ondersteuning door communicatie, educatie en handhaving**

De invoering van het nieuwe beleid is ondersteund door een communicatie campagne. Via de website van de gemeente en BAR Afvalbeheer is informatie te vinden over afval. BAR Afvalbeheer blijft continu bezig met diverse vormen van communicatie en educatie bij scholen.

Na de invoering van het nieuwe afvalbeleid wordt regulier gecommuniceerd over afvalscheiding.

Conclusie: communicatie tijdens invoering is conform plan en planning uitgevoerd.

Service

De wijzigingen wat betreft de inzamelmethodiek als gevolg van de invoering van het variabele tarief zijn beperkt geweest. Alle locaties zijn voorzien van inzamelmiddelen en de mini containers voor oud papier en karton zijn aan huis geplaatst.

Conclusie: service is verhoogd doordat overal inzamelmiddelen zijn geplaatst voor alle afval en grondstofstromen.

Versie def

Evaluatie beleidsplan afval en grondstoffen

Datum: 11.04.2024

Kosten

De inwoners van Albrandswaard betalen een tarief dat afhankelijk is van de grootte van het huishouden. Naast het vaste deel betalen de inwoners een bedrag per aanbieding of per zak. Op het vaste deel hebben bewoners geen invloed en op het variabele deel wel. Gemiddeld betaalt een inwoner van de gemeente Albrandswaard een bedrag van € 409,- per jaar aan afvalstoffenheffing (voor een tweepersoonshuishouden gebaseerd op een aanbieding van 20 keer per jaar).

De hoogte van de afvalstoffenheffing wordt bepaald door de gemeenteraad en is samengesteld uit diverse componenten. De wijze waarop de hoogte van de afvalstoffenheffing wordt bepaald, is ondanks het feit dat de afvalstoffenheffing 100% dekkend moet zijn, niet in iedere gemeente via dezelfde methode en daarom ook bijna niet te vergelijken.

Gemiddeld is in 2023 het tarief voor de afvalstoffenheffing gemeenten in Zuid Holland € 349,-. Het gemiddelde dekkingspercentage van dit tarief is 94%. ⁹

Conclusie: de kosten van de afvalstoffenheffing worden volledig gedekt door de afvalstoffenheffing en zijn vergelijkbaar met de andere BAR gemeenten.

⁹ Bron: www.afvalcirculair.nl; rapport Afvalstoffenheffing 2023

3. Voorstellen voor verbetering

De ambities van de landelijke overheid gaan verder dan de resultaten die nu in Albrandswaard zijn gerealiseerd. Het is daarom van belang om door te gaan met het verminderen van de hoeveelheid restafval, door te gaan met het behoud van het service niveau en te gaan werken aan het verminderen van de kosten. Het gaat goed, maar het kan en moet beter. Het is aan te bevelen om het huidige beleid te handhaven en binnen dit beleid de voorgestelde verbeteringen toe te passen. Hier zijn conform de pijlers van de afvaldriehoek voorstellen voor verbetering.

3.1 Milieu

Uit de evaluatie is gebleken dat het scheidingsresultaat goed is, maar beter moet en beter kan. Op meerdere manieren kan dit worden gerealiseerd.

Voorstel 1: algemene communicatie campagne

Het is van belang om blijvend te communiceren met inwoners om ervoor te zorgen dat het scheidingsgedrag vanuit de bron wordt verbeterd. Er zijn nog steeds te veel waardevolle grondstoffen die door inwoners als restafval worden weggegooid. Weliswaar wordt een deel via de nascheiding weer ingezet, maar dat is niet voldoende. Herhaling is de kracht van de boodschap en dit geldt ook voor het scheiden van afval.

Voorstel: werk een communicatiecampagne uit met specifiek aandacht voor de afvalstromen die nog te veel in het PMD + restafval aanwezig zijn zoals bijvoorbeeld GFT.

Voorstel 2: GFT en GFE bij hoogbouw

GFT is met een gewichtsaandeel van 30% (58 kg per persoon) de grootste nog in het restafval aanwezige grondstof. De cijfers van de afgelopen periode hebben ook laten zien dat ondanks alle maatregelen er niet meer GFT gescheiden wordt aangeboden. Landelijk heeft de inzameling van GFT de grootste aandacht en worden er vele proeven en pilots uitgevoerd.

Voorstel: stel een concreet plan van aanpak op om aan te geven op welke wijze het GFT en GFE beter gescheiden kan worden. Geef in dit voorstel extra aandacht aan de kwaliteit van GFE bij hoogbouw.

Voorstel 3: glas en textiel

Uit de sorteeranalyses blijkt dat er nog respectievelijk 9 kg glas per persoon per jaar en 6 kg textiel per persoon per jaar via het PMD + restafval wordt aangeboden. Dit zijn afvalstromen die geld opleveren als deze gescheiden worden ingezameld.

Voorstel: onderzoek of de dekking van de verzamelcontainers voor glas en textiel voldoende is en waar verbeteringen mogelijk zijn. Onderzoek of er nog subsidies mogelijk zijn via Verpact (voormalig Nedvang) voor extra glasbakken. Neem deze afvalstromen specifiek op in de communicatiecampagne.

Voorstel 4: luiers en incontinentiemateriaal

Het restafval in Nederland bestaat voor 5 – 8% uit luiers en incontinentiemateriaal¹⁰. Luierafval is daarmee één van de grootste afvalstromen die nog niet gerecycled kan worden. Met name voor jonge gezinnen met kinderen 'in de luiers' bestaat het restafval nog voor een groot deel uit luierafval. Uit de sorteeraanlyse van Albrandswaard blijkt dat het restafval van Albrandswaard ook voor 5% bestaat uit luierafval en incontinentiemateriaal; 6 kg per persoon per jaar.

Recent is de eerste luierrecyclinginstallatie geopend. Hier wordt luierafval (inclusief incontinentiemateriaal) verwerkt. Bij de verwerking wordt het plastic uit de luiers herwonnen. Wat overblijft is een organische slurry. Wanneer, middels één van bovenstaande beleidsmaatregelen, het aanbieden van restafval verder wordt ontmoedigd kan voortzetting of zelfs uitbreiding van de inzameling van luierafval worden overwogen.

Voorstel: houd de ontwikkelingen met betrekking tot de verwerkingscapaciteit in de gaten en werk een business case uit voor gescheiden inzameling van luierafval.

Voorstel 5: grof huishoudelijk afval

Op het afvalaanbiedstation is in 2022 20 kg ongesorteerd grof huishoudelijk afval per persoon aangeboden. Het grof huishoudelijk afval is een stroom die beter gescheiden kan worden op het afval aanbiedstation. Ook dit is een stroom die landelijk veel aandacht heeft en waar veel gemeente focus op hebben om deze stroom te verminderen.

Voorstel: laat een sorteeraanlyse uitvoeren op de grof huishoudelijk afvalstroom van het afvalaanbiedstation. Onderzoek welke mogelijkheden er zijn om via routing, bebording, instructie van personeel en communicatie op het aanbiedstation het afval beter te scheiden.

3.2 Service

Bij de serviceprikkel wordt het aanbieden van grondstoffen makkelijker en/of het aanbieden van restafval lastiger. Als van bewoners wordt verwacht dat ze afval gescheiden aanbieden, dan moeten daarvoor de nodige faciliteiten aanwezig zijn. Hoe meer frequent wordt ingezameld, en hoe dicht bij huis dit gebeurt, hoe beter. Een goed serviceniveau voor grondstoffen is dan ook een vereiste.

Voorstel 6: Frequentieverlaging voor restafval

Een bekende serviceprikkel is 'Frequentieverlaging'. Bij frequentieverlaging voor restafval wordt het restafval minder vaak ingezameld. In veel gevallen niet meer iedere twee weken maar één keer per 4 weken. Alles in de restafvalcontainer deponeren is geen optie meer. Zo wordt afval scheiden aangemoedigd.

Gemiddeld zet in Albrandswaard een éénpersoonshuishouden in 2022 de minicontainer ruim 20 keer aan de weg. Bij het verlagen van de frequentie naar 1 x per 4 weken is het niet mogelijk om meer dan 13 x per jaar de container aan te bieden. De vraag is of deze prikkel in combinatie met nascheiding haalbaar is. Door het volume van het PMD is het waarschijnlijk niet mogelijk om minder dan 1 x per 3 weken de container aan te bieden wat ongeveer 17 aanbiedingen per jaar zou zijn. Dit kan zeker leiden tot minder afval, maar de vraag is of dit operationeel haalbaar en wenselijk is.

Voorstel: stel een business case op in samenwerking met NV BAR-Afvalbeheer. Geef hierin aan wat de mogelijkheden zijn om de frequentie voor de inzameling van PMD + restafval te verlagen en breng hierbij de verwachte resultaten op gebied van afvalscheiding en verwachte kostenbesparing in kaart.

¹⁰ Bron: Ketenproject luiers - Ketenanalyse en inventarisatie van kansen en belemmeringen (30 juli 2015)

3.3 Financieel

Voorstel 7: kostenbeheersing door operationele optimalisaties

De nieuwe manier van inzamelen met een variabel tarief heeft de afgelopen jaren de nodige kosten met zich meegebracht. Investerings in inzamelmiddelen, de registratie van de inzamelmiddelen en de invoering van een nieuw ICT systeem. Hierdoor heeft NV BAR-afvalbeheer meer inzicht gekregen in de efficiëntie van de uitvoering. In 2024 gaat NV BAR-afvalbeheer werken aan een aantal optimalisaties in de uitvoering waaronder route optimalisaties en aanbiedplaatsen.

Voorstel: stel een plan van aanpak op om te komen tot een meer efficiënte uitvoering van routes en manier van inzameling

Voorstel 8: verhogen van het variabele tarief

Zoals eerder aangegeven zijn de kosten van de afvalstoffenheffing in Albrandswaard relatief hoog maar wel kostendekkend. Inwoners hebben geen invloed op het vaste tarief door de wijze waarop ze hun afval scheiden, wel op het variabele deel.

Door een verhoging van het variabele tarief worden inwoners die goed scheiden beter beloond dan de inwoners die dit niet doen. Door minder restafval en meer grondstoffen aan te bieden, kan het zijn dat de kosten afnemen.

Voorstel: doe nader onderzoek bij andere vergelijkbare gemeenten of het verhogen van het variabele tarief een positieve invloed heeft op het scheidingsgedrag.

3.4 Conclusie algemeen voorstellen

In dit hoofdstuk zijn op alle facetten van de afvaldriehoek voorstellen geformuleerd om verbeteringen door te voeren in het huidige afvalbeleid. Als algemeen voorstel blijft staan om de basis van het huidige beleid te handhaven. Bewoners hebben tijd nodig om te wennen aan een nieuwe manier van inzamelen en hebben tijd nodig om op deze nieuwe manier om te gaan met afval scheiden en grondstoffen aan te bieden. Daarbij is de wereld van afval en grondstoffen nog continu in beweging en zijn technieken van scheiding en recycling nog volop in ontwikkeling. Voorstel is daarom om over 4 jaar opnieuw dit beleid te evalueren en te bekijken of dit nog steeds het meest passend en effectief is voor de gemeente Albrandswaard.